

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№ 10

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 472 sahifa.

2025-yil, 10-oktyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	13
Muxiddin Kalonov	
MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO‘LLANILISHI VA RIVOJLANISHI.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O‘RNINI KENGAYTIRISH USULLARI	30
Musayeva Shoira Azimovna	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO‘RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKSIONAL JIHATI.....	35
Alabayev Sobitxon	
MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI.....	40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich	
ПЕСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	48
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH	55
Mirzayev Ozod Furkatovich	
AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO‘RSATKICHLARI O‘RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL.....	59
Qodirov Farrux Ergash o‘g‘li	
BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHİYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK.....	64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o‘g‘li	
МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI.....	84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o‘g‘li	
TO‘LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH.....	90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o‘g‘li	
O‘ZBEKISTON SANOATINING “YASHIL” IQTISODIYOTGA O‘TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR	96
Habibullayev Oybek Asliddin o‘g‘li	
YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR.....	102
Allayarov Suxrob Rustamovich	
O‘ZBEKISTONDA TO‘G‘RIDAN-TO‘G‘RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI	107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna	

HUDUDIY IJTIMOY TENGLIK VA KAMBAG'ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURSLARI OMILLARI.....	114
Durumov Temur G'olibovich	
TRANSPORT TARMOG'I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI MODELASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)	121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li	
РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI.....	139
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA'RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR.....	151
Shaxinabonu Choriyeva	
AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI.....	157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna	
“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQRUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	163
Toshemirov To'liqin Toirjonovich	
DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	166
O. Nurmuradov	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI	171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o'g'li	
СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI.....	187
Saidrahmatova Zuhraxon Saidazim qizi	
O'ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI	192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARIDA XOMASHYO TA'MINOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich	
НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	206
Махкамов Ибраим	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI.....	213
Xushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI.....	217
Mo'ydinov Xurshidbek Abdullayevich	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	221
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	

BARQAROR IQTISODIY O‘SISHGA YERISHISHDA SUN’IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO‘LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA)	227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ.....	233
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO‘LLASH MASALALARI	240
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO‘LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEKANIZMLARI	246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich	
TO‘QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA “YASHIL” MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI	250
Bazarova Fayyoza Tuxtamurodovna	
INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	255
Muzaffar Raximov	
UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o‘g‘li	
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS’ APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL	268
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI.....	273
Vohobov Hikmatillo Ma‘mirjon o‘g‘li	
ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА	280
Tohirova Gullola Mirkamolovna	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA‘LIMI BITIRUVCHILARINING O‘RNI	287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich	
DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM.....	292
Barno Erkayeva	
AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna	
DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI	301
B.Sh.Mirzayev	
YOSHLAR BANDLIGIDA KO‘NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	307
Rahmatxo‘jayev Axrorxo‘ja Akmal o‘g‘li	
TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH.....	311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА.....	317
Рахимходжаева Нодира Саидахраловна	
QISHLOQ XO‘JALIGI TA‘MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	323
Ermonov Farrux	
O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLIVAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA‘LIM YO‘NALISHLARINI YO‘LGA QO‘YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI.....	329
Turg‘unov Bahtiyor Nuriddinovich	

MARKAZIY OSIYODA SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI	334
Amanbaev Amanali Orazbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI.....	338
Z. Teshayev	
O'ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	343
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	349
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH MASALALARI.....	355
Yusupov Farxod Adamboyevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO'NALISHLARI	359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	363
Saatmurotov Shohrux Zafar o'g'li	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO'SHIMCHA IMKONIYATLARI TO'G'RSIDA.....	374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA "XIZMATLAR IPOTEKASI" MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI	379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi	
ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ.....	384
Суюнов Шохзодбек Мурод угли	
XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA)	389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQRARISH XARAJATLARI HISOBGA OLIHDA XORIY TAJRIBASINI QO'LLASH	395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	399
Muminov Sherzod Kholmiraevich	
DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT	404
Azimov R.B.	
AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH	409
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI.....	416
Sayipov Begzod Rahimovich	
TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI	422
Sadikov Iskandar Gayratovich	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI	427
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li	

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	433
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
TOSHKENT SHAHRIDAGI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ QARZDORLIGI TAHLILI	438
Soipov Boburmirzo Nosirjon o'g'li	
РОЛЬ ЖИЛИЩНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ МЕЗОУРОВНЯ.....	446
Далиев Ахтам Шарафутдинович	
TO'QIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISHDA XORIJ TAJRIBALARINING ZARURLIGI.....	454
Abdullayev Dostonbek G'ofurjon o'g'li	
TURISTIK KLASTERLARNING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI	458
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI BOSHQARUVINING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA MODELLARI.....	462
Arziqulova Oybar chin Eshquvat qizi	
XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEKANIZMLARI	467
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	

UDK 004.9:658.8

XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEXANIZMLARI

Xudoyorov Lochinbek Bahromovich

Korrupsiyaga qarshi kurashish “kompleks-nazorat”
tizimini boshqarish bo'limi boshlig'i, PhD,
Samarqand davlat tibbiyot universiteti
mail: lochinbek797@gmail.com
ORCID: 0009-0006-8089-800X

Annotatsiya: Ushbu maqolada xizmatlar sektorida mijozlar ehtiyojlarini samarali qondirish jarayonida raqamli innovatsiyalarning o'rnini ilmiy asosda tahlil qilingan. CRM tizimlari, onlayn platformalar va mobil ilovalarning xizmatlarni individuallashtirishdagi mexanizmlari ko'rib chiqilib, mijoz kutgan xizmat sifati bilan real natijalar o'rtasidagi tafovutni kamaytirishda raqamli texnologiyalarning ustuvor jihatlari ochib berilgan. Shuningdek, data-driven yondashuv asosida raqamli xizmatlar bozorida iste'molchilar xulq-atvorini tahlil qilish va unga mos boshqaruv modelini ishlab chiqish taklif etilgan.

Kalit so'zlar: raqamli innovatsiyalar, mijoz ehtiyoji, xizmatlar sifati, CRM, mobil ilovalar, data-driven yondashuv, iste'molchilar xulq-atvori, mijozga yo'naltirilgan boshqaruv.

Abstract: This article scientifically analyzes the role of digital innovations in the process of effectively satisfying customer needs in the services sector. The mechanisms of CRM systems, online platforms, and mobile applications in individualizing services are examined, and the priority aspects of digital technologies in narrowing the gap between the quality of service expected by customers and actual results are revealed. Furthermore, it is proposed to analyze consumer behavior in the digital services market using a data-driven approach and to develop an appropriate management model.

Key words: digital innovations, customer needs, service quality, CRM, mobile applications, data-driven approach, consumer behavior, customer-oriented management.

Аннотация: В статье научно проанализирована роль цифровых инноваций в процессе эффективного удовлетворения потребностей клиентов в сфере услуг. Рассмотрены механизмы индивидуализации услуг с использованием CRM-систем, онлайн-платформ и мобильных приложений, а также раскрыты приоритетные аспекты цифровых технологий в сокращении разрыва между ожидаемым клиентом качеством обслуживания и фактическими результатами. Кроме того, предложено проведение анализа поведения потребителей на рынке цифровых услуг на основе data-driven подхода и разработка соответствующей модели управления.

Ключевые слова: цифровые инновации, потребности клиентов, качество обслуживания, CRM, мобильные приложения, data-driven подход, поведение потребителей, клиентоориентированное управление.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida xizmatlar sektori milliy iqtisodiyotning eng jadal rivojlanayotgan tarmoqlaridan biriga aylandi. Xizmat ko'rsatish tizimida samaradorlikni oshirish, mijoz ehtiyojlarini qondirish va ularning qoniqish darajasini ta'minlash raqobatbardoshlikning asosiy omiliga aylanmoqda. Biroq an'anaviy xizmat ko'rsatish tizimida mijoz kutgan sifat bilan real ko'rsatkichlar o'rtasida tafovut mavjud bo'lib, bu holat xizmatlar samaradorligi va iste'molchi ishonchiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida bunday tafovutlarni kamaytirish va xizmat sifatini yuqori darajaga ko'tarishda innovatsion vositalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, CRM tizimlari orqali mijozlar bilan uzluksiz aloqada bo'lish, onlayn platformalar yordamida xizmatlarni tezkor va shaffof taqdim etish, shuningdek, mobil ilovalar orqali individual ehtiyojlarni qondirish bugungi xizmatlar sektorida keng qo'llanilmoqda. Shu bilan birga, data-driven yondashuv mijozlarning xatti-harakatlari, afzalliklari va xarid qilish odatlarini chuqur tahlil qilish imkonini berib, xizmat ko'rsatishni yanada moslashuvchan va mijozga yo'naltirilgan qilishga yordam bermoqda.

Shuningdek, xizmatlar bozorida raqamli innovatsiyalarni joriy etish nafaqat mijoz ehtiyojlarini qondirish, balki xizmatlar sifatini baholashning yangi mexanizmlarini shakllantirishga olib kelmoqda. Masalan, ilgari xizmat sifatini o'lchashda tezkorlik, qulaylik va ishonchlik kabi klassik ko'rsatkichlar asosiy mezon bo'lgan bo'lsa, hozirda real vaqt rejimida xizmat ko'rsatish, kiberxavfsizlik, shaxsiylashtirish kabi indikatorlar ham muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Demak, xizmatlar sektorida raqamli innovatsiyalarni joriy etish orqali mijozga yo'naltirilgan boshqaruv modeli shakllanmoqda. Bu model nafaqat xizmat sifatini oshiradi, balki mijozlarning uzoq muddatli ishonchini ta'minlaydi, ularning sodiqligini kuchaytiradi va butun xizmatlar bozorida barqaror raqobat muhitini shakllantiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xizmatlar sifatini oshirish va mijoz ehtiyojlarini qondirish masalasi xalqaro iqtisodiy adabiyotda keng o'rganilgan. Parasuraman, Zeithaml va Berry tomonidan ishlab chiqilgan SERVQUAL modeli xizmat sifatini baholashning eng mashhur nazariy yondashuvlaridan biri bo'lib, unda mijoz kutgan natija bilan real xizmat ko'rsatish o'rtasidagi tafovut asosiy indikator sifatida belgilangan. Bu nazariya keyinchalik raqamli iqtisodiyot sharoitida kengaytirilib, yangi sifati ko'rsatkichlari bilan boyitildi [1].

Kotler va Keller xizmat marketingi bo'yicha tadqiqotlarida mijozga yo'naltirilgan yondashuvning muhimligini ta'kidlab, CRM tizimlari orqali xizmatlarni shaxsiylashtirish raqobat ustunligini ta'minlashini ko'rsatgan [2]. Xuddi shunday, Zeithaml, Bitner va Gremler xizmatlar marketingi konsepsiyasini yanada rivojlantirib, raqamli vositalar yordamida xizmatlarni tezkor, qulay va mijozga moslashtirilgan shaklda taqdim etish muhimligini asoslagan [3].

Raqamli transformatsiya kontekstida esa OECD [4] va Schwab [5] tomonidan raqamli innovatsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri tahlil qilingan. Ularning fikricha, CRM, onlayn platformalar va mobil ilovalar xizmatlar sektorida mijoz ehtiyojlarini qondirishni nafaqat tezlashtiradi, balki sifati jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi.

So'nggi yillarda data-driven yondashuv ham alohida ilmiy qiziqish uyg'otmoqda. Davenport va Ronanki sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish orqali iste'molchilar xatti-harakatlarini prognozlash xizmatlarni boshqarishda muhim strategik vosita ekanini isbotlagan [6]. Tapscott va Tapscott esa blockchain texnologiyalari yordamida xizmatlarda shaffoflik va ishonchlik darajasini oshirish mumkinligini ta'kidlagan [7].

O'zbekiston tajribasiga kelsak, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi mamlakatda raqamli xizmatlarni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlarini belgilab berdi [8]. Bu hujjatda ayniqsa, davlat xizmatlarini elektron shaklga o'tkazish, mijozlarga qulay platformalar yaratish va mobil ilovalar orqali aholiga tezkor xizmat ko'rsatishni yo'lga qo'yish masalalariga alohida urg'u qaratilgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi xizmatlar sektoridagi raqamli yechimlarning joriy etilishi xizmatlar hajmi va mijoz qoniqishiga sezilarli ta'sir ko'rsatayotganini ko'rsatib berdi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy o'sish samaradorligini baholashning nazariy-metodologik asoslari kompleks yondashuv orqali o'rganildi. Dastlab ilmiy adabiyotlar nazariy tahlil qilinib, xizmatlar sektorining iqtisodiy o'sishdagi roli klassik va zamonaviy yondashuvlarda qiyoslandi. Keyin metodologik sintez asosida inson kapitali, innovatsion faoliyat va raqamli texnologiyalarning xizmatlar samaradorligiga ta'siri umumlashtirildi. Solishtirma tahlil yordamida rivojlangan mamlakatlar tajribasi va O'zbekiston amaliyoti o'rganildi. Empirik bosqichda savdo, transport, turizm va moliya xizmatlari bo'yicha statistik ko'rsatkichlar tahlil qilindi. Mutaxassislar fikriga tayangan holda indikatorlar tizimi ishlab chiqildi hamda konseptual modellashirish orqali xizmatlar sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishga qaratilgan yangi nazariy model taklif etildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xizmatlar sektorida raqamli innovatsiyalarni joriy etish jarayoni nazariy jihatdan "mijozga yo'naltirilgan boshqaruv" konsepsiyasiga asoslanadi. Xizmat sifati bo'yicha keng qo'llaniladigan SERVQUAL modeli mijozlar kutgan xizmat bilan real natijalar o'rtasidagi tafovutni o'lchash imkonini beradi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida ushbu model yangicha talqinni talab qiladi, chunki sun'iy intellekt (AI), Big Data, IoT va CRM tizimlari orqali xizmatlarni real vaqt rejimida individualashtirish imkoniyati vujudga kelmoqda. Shu bois xizmat sifatini

boshqarishda endi nafaqat klassik mezonlar, balki raqamli indikatorlar (foydalanuvchilar faoliyati, onlayn fikr-mulohazalar, mijozlar xulq-atvorini prognozlash ko'rsatkichlari) ham muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Mijoz kutgan xizmat va mavjud xizmatlar orasidagi tafovutni aniqlash;

Raqamli texnologiyalar yordamida ushbu tafovutni kamaytirish;

Yangi xizmat standartlarini shakllantirish.

1-rasm. Xizmatlar sifatini oshirish jarayonining uch bosqichli modeli

Bu yondashuv xizmat ko'rsatishning moslashuvchan, mijozga yaqin va tezkor tizimini shakllantirishga olib keladi. O'zbekiston xizmatlar sektorida oxirgi yillarda raqamli texnologiyalar keng joriy qilinmoqda. Masalan, bank-moliya sohasida mobil ilovalar orqali to'lov xizmatlari hajmi yildan-yilga oshib bormoqda, transportda esa onlayn chiptalar va taksi xizmatlari mijoz ehtiyojlarini tezkor qondirish imkonini bermoqda.

1-jadval. Xizmat ko'rsatish sohasida raqamli texnologiyalar ulushi

Soha	Raqamli texnologiyalar ulushi (%) 2020	2022-y	2024-y	O'sish sur'ati (2020–2024)
Bank-moliya	35	52	68	+33 %
Transport-logistika	20	38	55	+35 %
Sog'liqni saqlash	15	27	45	+30 %
Turizm	10	25	40	+30 %
Savdo	28	47	65	+37 %

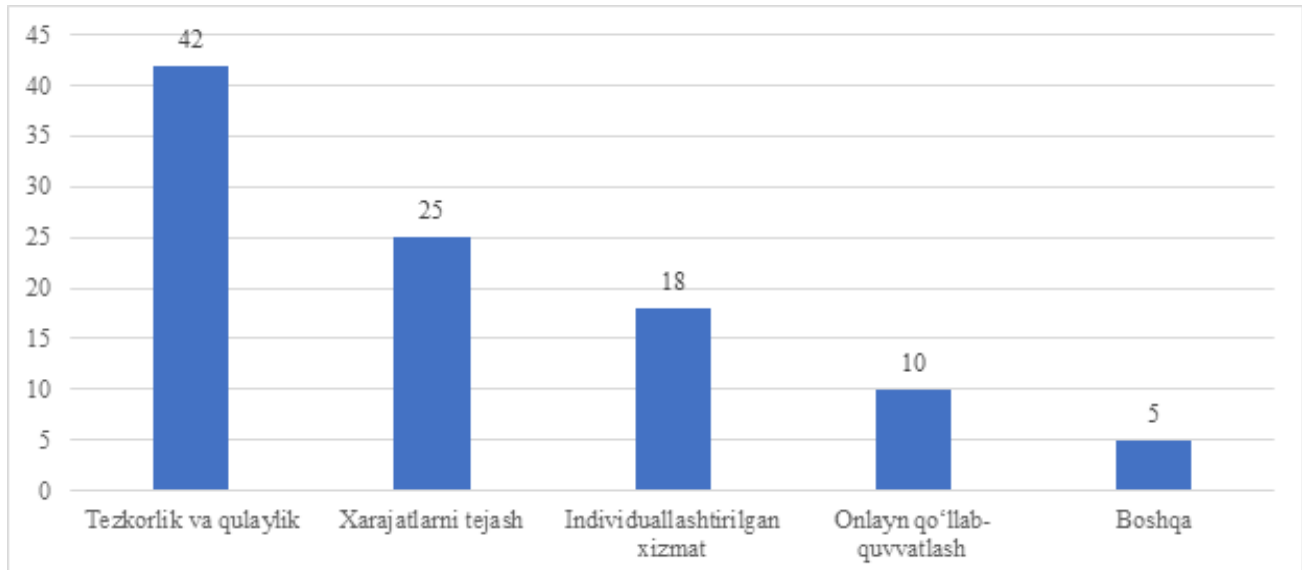
Jadval ma'lumotlari xizmatlar sektorida raqamli transformatsiya jarayoni izchil amalga oshayotganini ko'rsatadi. 2020-yilda bank-moliya xizmatlarida raqamli texnologiyalar ulushi 35 %ni tashkil qilgan bo'lsa, 2024-yilga kelib 68 %ga yetgan. Bu esa qisqa muddatda qariyb ikki barobarga o'sishni anglatadi. Bunda mobil banking, elektron to'lov tizimlari va fintech startaplarning faol rivojlanishi hal qiluvchi omil bo'lgan.

Transport-logistika sohasida ham shunga o'xshash tendensiya kuzatilmoqda. 2020-yilda raqamli ulush atigi 20 % bo'lgan bo'lsa, 2024-yilga kelib 55 %ga ko'tarilgan. Bu o'sish "smart logistics" tizimlari, onlayn chiptalar va elektron tovar kuzatuv tizimlari (tracking systems) keng joriy etilgani bilan izohlanadi.

Sog'liqni saqlashda 2020-yildagi 15 % ko'rsatkich 2024-yilda 45 %ga yetgan. Telemeditsina, onlayn maslahat xizmatlari, elektron tibbiy kartalar va diagnostikada sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish bu sohaning yangi bosqichga ko'tarilayotganini ko'rsatadi.

Turizmda esa 10 %dan 40 %ga ko'tarilish kuzatilmoqda. Onlayn bron qilish, elektron to'lovlar va raqamli marketing xizmatlari bu o'sishga asosiy hissa qo'shgan. Savdo sohasida esa ulush 28 %dan 65 %ga oshgan bo'lib, bu elektron savdo platformalari va "marketplace"larning tezkor rivojlanishi bilan bog'liq.

Umuman olganda, jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, 2020–2024-yillarda xizmatlar sohasida raqamli texnologiyalar ulushi sezilarli darajada oshgan va bu jarayon mamlakatda raqamli iqtisodiyotning shakllanishi hamda bozor infratuzilmasining modernizatsiyasi uchun mustahkam asos yaratmoqda.

2-rasm. Mijozlarning raqamli xizmatlardan foydalanish motivlari

2-rasm natijalari mijozlar ehtiyojlari va ularning xatti-harakatlarini chuqurroq anglash imkonini beradi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, raqamli xizmatlardan foydalanishning eng asosiy sababi tezkorlik va qulaylik bo'lib, respondentlarning 42 %i shu motivni ta'kidlagan. Bu raqamli xizmatlarning asosiy ustunligi bo'lib, ular vaqtni tejash, masofadan turib xizmatlardan foydalanish va 24/7 rejimida imkoniyat yaratish bilan bog'liq.

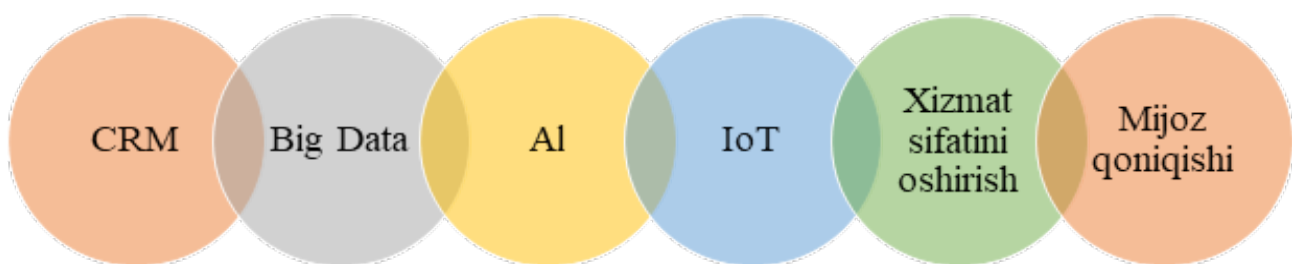
Ikkinchi o'rinda xarajatlarni tejash motivi (25 %) qayd etilgan. Raqamli xizmatlar tranzaksiya xarajatlarini kamaytiradi, onlayn chegirmalar va aktsiyalar mijozlarni o'ziga jalb qiladi. Shu bilan birga, korxonalar uchun ham bu xizmatlarni arzonroq narxda taklif qilish imkonini beradi.

Uchinchi muhim omil sifatida individuallashtirilgan xizmatlar (18 %) qayd etilgan. Bu, asosan, CRM tizimlari va sun'iy intellekt algoritmlari asosida mijozlarning shaxsiy xohishlariga moslashtirilgan takliflar berilishi bilan izohlanadi.

Onlayn qo'llab-quvvatlash (10 %) ham muhim rol o'ynaydi. Mijozlar onlayn chat, tezkor aloqa va "call-center" xizmatlarining doimiy mavjudligini afzal ko'rmoqda. Qolgan 5 % esa boshqa omillar (masalan, xavfsizlik, yangilikka qiziqish, ijtimoiy ta'sir va boshqalar) bilan bog'liq.

Mazkur tahlil shuni ko'rsatadiki, mijozlar uchun eng muhim ustuvorlik – tezkorlik va qulaylik bo'lib, bu raqamli transformatsiya jarayonida xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlarning asosiy strategik yo'nalishi bo'lishi kerak. Shu bilan birga, xarajatlarni kamaytirish va individuallashtirish mijoz sodiqligini oshirishda hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Quyida xizmatlar sifatini oshirishda raqamli innovatsiyalar orqali mijoz ehtiyojlarini qondirish mexanizmining konseptual sxemasi keltiriladi:

3-rasm. Raqamli innovatsiyalar asosida mijoz ehtiyojlarini qondirish mexanizmi

Bu sxema shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar yagona tizimda integratsiyalashganda mijoz ehtiyojlarini aniq o'rganish va ularga tezkor javob qaytarish imkoniyati vujudga keladi. CRM tizimlari orqali mijozlar bilan aloqa boshqariladi, Big Data yordamida katta hajmdagi ma'lumotlar tahlil qilinadi, sun'iy intellekt asosida individual xizmatlar shakllantiriladi, IoT esa real vaqt rejimida xizmat sifatini nazorat qilish imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, xizmatlar sektorida raqamli innovatsiyalarni keng joriy etish nafaqat xizmatlar sifatini oshirmoqda, balki mijoz ehtiyojlarini qondirish mexanizmlarini ham tubdan o'zgartirmoqda.

Birinchidan, 2020–2024-yillar oralig'ida bank, transport, sog'liqni saqlash, turizm va savdo kabi asosiy sohalarda raqamli texnologiyalar ulushi izchil oshib, xizmatlar sifati yangi bosqichga ko'tarilgan. Ayniqsa, bank-moliya va elektron savdo tizimlarida raqamli yechimlar iqtisodiy samaradorlikni sezilarli darajada oshirgan.

Ikkinchidan, mijozlar uchun raqamli xizmatlardan foydalanishning eng muhim omili – tezkorlik va qulaylik bo'lib, bu raqamli transformatsiyaning asosiy ustunligi sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bilan birga, xarajatlarni tejash va individuallashtirilgan xizmatlar mijoz sodiqligini ta'minlovchi muhim omillar sifatida qayd etildi.

Uchinchidan, raqamli innovatsiyalar asosida xizmatlar sifatini boshqarish endilikda klassik yondashuvlardan farq qiladi va mijozga yo'naltirilgan yangi boshqaruv modelini shakllantirmoqda. Bu modelda CRM tizimlari, Big Data, sun'iy intellekt va IoT texnologiyalari integratsiyasi orqali xizmatlar real vaqt rejimida moslashtiriladi va shaxsiylashtiriladi.

Demak, xizmatlar sektorida raqamli transformatsiya nafaqat raqobatbardoshlikni oshirish, balki butun iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishiga turtki bo'layotgan strategik jarayon sifatida e'tirof etilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. SERVQUAL: A Multiple-Item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality. *Journal of Retailing*, 1988.
2. Kotler, P., & Keller, K. *Marketing Management*. 15th ed. Pearson Education, 2016.
3. Zeithaml, V. A., Bitner, M. J., & Gremler, D. D. *Services Marketing: Integrating Customer Focus Across the Firm*. 7th ed. McGraw-Hill, 2018.
4. OECD. *Digital Transformation for Growth and Well-being*. OECD Publishing, 2019.
5. Schwab, K. *The Fourth Industrial Revolution*. World Economic Forum, 2016.
6. Davenport, T. H., & Ronanki, R. *Artificial Intelligence for the Real World*. Harvard Business Review, 2018.
7. Tapscott, D., & Tapscott, A. *Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin Is Changing Money, Business, and the World*. Penguin, 2016.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi PF–6079-son Farmoni. Toshkent, 2020.: <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>